

L M Ericssons väg 14
Box 3601
126 27 Stockholm
Telefon 08-450 41 00
www.konstfack.se

Konstfack

University College of
Arts, Crafts and Design

REMISSSVAR

2015-05-06

Dnr KF2015/VO1/28

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet – en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen.

Dnr Ku2015/01181/KI

Promemorian föreslår en myndighet för konst, arkitektur och design, d.v.s. en sammanslagning av nuvarande Arkdes med Moderna museet i Stockholm.

Konstfack ställer sig ytterst tvekande till förslaget. Nedan redogör vi i korthet för våra synpunkter och avslutar sedan med vårt förslag.

INLEDNING:

Begreppen ”konst” och ”arkitektur” skrivs av tradition ofta samman. Det finns en vana av att se på fältens historia som gemensam; utifrån estetiska uttryck – utseenden och stilar. Idag är dock arkitektur och konst ofta helt motsatta fält - snarare varandras kontrahenter än grenar på ett träd. De är helt enkelt olika kategorier: konst och arkitektur har olika förutsättningar, ekonomier, tjänar olika syften, skapas på olika vis och är, på det hela taget, olika verksamheter. I promemorian finns ingen reflektion över detta faktum. Istället tycks konst-form-konsthantverk–arkitektur vara varianter av samma sak; något ”man format”.

KONSTEN:

Idag – mer än någonsin tidigare - är konsten en berättelse som behöver ställa sig utanför det vardagliga, titta kritiskt på det, se på världen och tala om det som är omkring oss på ett nytt sätt. Förstora detaljer och zooma ut från det invanda. Konsten har möjlighet att bearbeta det som är svårt, det som media inte kan berätta om, ibland det som inte kan nämnas. Konstens rum är viktiga. De behöver vara ifred och vara just det de ska vara: till för konsten.

ARKITEKTUREN:

Arkitektur är i sig så viktigt att vi idag ser ett skriande behov av att förstå, hitta gemensamma begrepp och samtalsformer för att belysa maktstrukturer och byggande, finna nya former för arkitektur, miljö och dess bevarande. Det handlar om samhälle, ekonomi, förutsättningar att forma urbana miljöer och behålla det som är våra minnen. Att inkludera nya medborgare, att sörja för en åldrande befolkning. Arkitektur är funktion, miljö, vardag. Vi kan sällan välja arkitektur, den är infrastruktur och något vi alla är beroende av. Som medborgare, brukare, individer och grupper.

MUSEET:

Ett museum är en plats för samlingar, utställningar, möten, rekreation, bildning. Ett museum ska vara tillgängligt för alla men - man väljer om man vill gå dit. Samlandet, uppvisande och samtalen som uppstår är källan till vidare debatter, recensioner och på så vis väcks frågor. Museer är platser för minnen och vägar bakåt, men är samtidigt utopiska och ställer öppna frågor. Konstmuseer ska inte ge svar. Konstmuseer som gör det finner vi i totalitära regimer där konst blir propaganda. Armslängds avstånd från politiken är en grundläggande regel i en demokrati. Konstnärlig frihet innebär istället lekfullhet, ironi, absurditet, skönhet, skräck eller vild utopi.

STATENS KONSTRÅD:

Statens konstråd undersöker och utvecklar de sammanhang där samtidskonst och offentliga rum möts. Genom bl.a. platsspecifik konst, stadsutvecklingsprojekt och diskussioner arbetar myndigheten för att bidra till såväl den samtida konstens som de offentliga rummens utveckling. Statens konstråd har således redan till uppgift att sprida goda exempel och metoder för konstgestaltning och stadsutveckling, forma

konkreta miljöer eller på andra sätt möjliggöra för en god samhällsutveckling. Här är man i första hand, till skillnad från museet, inriktade på att leverera svar eller utsagor. Inte att ställa frågor eller ens ställa ut – utan analysera, möjliggöra, genomföra.

SLUTSATS:

Promemorian föreslår att en ny myndighet ska skapas. Att Arkdes skall gå in under Moderna museet. Moderna museet ska förvalta och utveckla Arkdes verksamhet. Samtidigt ska man ”skapa bättre förutsättningar för det politiska uppdraget att stärka arkitektur, form och designrådets betydelse för samhällsutvecklingen”. Konstfack anser att detta är en omöjlig uppgift. Att vara pådrivande/rådgivande är inte ett museums roll och skall inte vara dess uppgift. Samhällsfrågor måste diskuteras utan krav på att kunna appliceras konkret i verkligheten. Då samtal förs inom ett konstmuseums väggar är det ett utprovande som sker, inga beslut som fattas.

FÖRSLAG:

Konstfack förslår att Statens konstråd får ett mer långtgående uppdrag och blir Statens Råd för Konst och Arkitektur. En myndighet som svarar för Sveriges offentliga miljöer och omsorgen om det vi delar – gator, parker, vägar, torg, gestaltning av stadsrum, riktlinjer för arkitekturtävlingar, stadsplanering, omvärldsbevakning o.s.v. Detta kan inte bara "skapa bättre förutsättningar för det politiska uppdraget att stärka arkitektur, form och designrådets betydelse för samhällsutvecklingen” utan faktiskt bidra till att Sverige får den arkitektur som landet förtjänar. På Statens konstråd finns kunskaper och lång erfarenhet av gestaltning och uppdrag i de miljöer vi delar. Idag har man ett särskilt uppdrag kring miljonprogrammen, låt detta utgöra basen i en mer långsiktig uppbyggnad av Statens konstråd Vi anser också att man bör avvakta utredningen *Gestaltad Livsmiljö* innan definitiva beslut om ny myndighetsindelning tas.

I detta ärende har Maria Lantz, rektor, beslutat. Patrik Förberg, kommunikatör har varit handläggare.